

O LIBERALIZME A NÁBOŽENSKEJ ĽAHOSAJNOSTI.

Mirari Vos.

Encyklika pápeža Gregora XVI. (1832)



Gregor XVI. Pápež v r. 1831-1846

O LIBERALIZME A NÁBOŽENSKEJ LAHOSAJNOSTI. Mirari Vos. Encyklika pápeža Gregora XVI. (1832)

Ctihodní bratia, pozdrav a apoštolské požehnanie!

Iste Vám musí byť divné, že od doby, od kedy bola uložená starostlivosť o celú Cirkev na Našu nestatočnosť, sme sa Vám ešte neohlásili nejakým listom, ako je zvykom od prvých čias a ako to vyhl'adáva aj Naša dobrotivosť k Vám. Bolo Našou snahou, aby sme ihneď otvorili svoje srdce pred Vami a prehovorili k Vám tým hlasom, ktorým je Vám prikázané utvrdzovať bratov v osobe svätého Petra¹. Je Vám však dobre známe, aké búrky nezhôd a zármutku sa strhli ihneď v prvých dňoch našej cirkevnej správy a uvrhli Nás do morskej hlbiny, a keby nebolo mocnej ruky Pána, azda by ste už smútili nad našou skazou pripravenou hanebným spolčením bezbožných proti nám. Duch sa vzpiera obnovovať spôsobenú bolesť smutným rozprávaním o toľkých nebezpečenstvách, radšej velebí Boha darcu každého utešenia, ktorý rozptýlil našich nepriateľov, vytrhol Nás z hroziaceho nebezpečenstva a doprial oddychu po utíšení tej strašnej búrky. Rozhodli sme Vám ihneď oznámiť radu v otázke vyliečenia týchto rán v Izraeli, avšak množstvo starostí o zjednanie a upevnenie všeobecného poriadku, ktoré sú na Nás uvalené, boli vtedy prekážkou v splnení nášho predsavzatia.

Ďalšou príčinou nášho mlčania bola spurnosť buričov, ktorí sa opätovne usilovali roznečovať pochodeň rozbrojov. Nakoniec sme museli použiť našu Božiu autoritu, aby sme zabránili veľkej tvrdohlavosti tohto ľudu, ktorého hnev pustený z uzdy sa nedal skrotiť dlhou zhovievavosťou a všetkými dôkazmi Našej dobrotivosti, ale tým horšie si počínal a k Našej nemalej ľútosti sme museli kárat' metlou². Z týchto dôvodov v práci nášho úradu pribudli deň odo dňa ťažkosti.

Keď sme potom už nastúpili - lebo pre tie isté príčiny bolo oneskorenie - do úradu a pápežskej dôstojnosti v Lateránskom hlavnom chráme podľa ustanovení a obyčajov Našich predchodcov, neváhali sme už a poponáhľali sme sa k Vám, ctihodní bratia. Ako svedectvo Našej láskavosti k Vám vydávame tento list a to síce v deň najradostnejší, kedy slávime slávnosť Nanebovzatia Panny najslávnejšej, aby Ona, ktorá sa nám prepožičala za patrónku a ochrankyňu v Našich veľkých potrebách, nám aj teraz prispela svojou pomocou a svojím vnuknutím vstúpila do Našej mysle také úmysly, ktoré by boli kresťanskému stádu ku spáse.

Nie bez ľútosti a so srdcom naplneným zármutkom, obraciame sa k Vám, vieme ako ste horliví vo viere a plní obáv o ňu v tomto búrlivom stave, v akom sa za terajších časov nachádza. Naozaj môžeme povedať, že teraz prišla hodina mocností temnoty, aby ako pšenica boli vyvolení synovia preosiati³. Naozaj smútila a splynula krajina - nakazená svojimi obyvateľmi, pretože prestúpili zákony, zmenili právo a rozptýlili večnú zmluvu⁴.

Hovoríme s Vami, ctihodní bratia, o veciach, ktoré vidíte na vlastné oči a ktoré sú príčinou nášho spoločného zármutku a nárekov. Hľa, plesá smelá bezbožnosť, bez hanby prázdne umenie, opovážlivá neviazanosť. Všetko čo je sväté, tým sa pohŕda: velebnosť Božích obradov, majúca v sebe veľkú moc aj veľký úžitok, sa zavrhuje zlým ľuďom, zhanobuje a zosmiešňuje sa. Spasiteľné učenie sa vyvracia, bludy všetkého druhu sa smelo rozsievajú. Ani zákony svätého tajomstva, práva, ustanovenia, sebaväčšie poriadky nie sú

¹ Lk. 22,32

² 1. Kor. 4, 12

³ Lk. 22,53

⁴ Iz. 24, 5

bezpečné pred opovázľivosťou tohto ľudu, hovoriaceho bezbožné veci. Najsilnejší útok sa deje na náš rímsky stolec svätého Petra, na ktorý položil Kristus základ svojej Cirkvi. Zväzky jednomyselnosti zo dňa na deň stále viac povoľujú a násilne sa roztrhávajú. Na Božskú vážnosť Cirkvi sa oborujú, jej práva podkopávajú. Súdu sveta je vystavovaná a s najväčším bezprávím sa uvádza do nenávisti národov a je uvedená do hanebnej podrobenosti. Povinná poslušnosť biskupov je vypovedaná, po ich právach sa nohami šliape. V akadémiách a gymnáziách sa rozmáha znetvorené učenie, ktorým sa podkopáva katolícka viera, už nie potajomky a pomaly, ale zjavne a verejne sa proti nej brojí a šíria sa nepravosti, že sa je čoho hroziť. Pravidlá a príklady učiteľov napustili jedom študentskú myseľ, odtiaľ prichádza ten veľký úpadok náboženstva, táto ohyzdná zvrátenosť mravov. Tu vidíme, ako z vyšmyknutia sa z uzdy najsvätejšieho náboženstva - ktoré jediné dáva stálosť kráľovstvu a upevňuje moc a silu panovníkov - ruší sa všeobecný poriadok, tróny sa rúcajú, viac a viac sa vzmáha zmietanie všetkých mocností a blíži sa zavrhovanie každej legitímnej moci. Pôvod všetkých týchto veľkých a častých pohrôm je však potrebné osobitne hľadať v skrytom pôsobení oných spoločností, ktoré sú stokami a kalužami všetkých bezbožností, ohavností a všetkého rúhania, aké možno nájsť u ktoréhokoľvek zatrateného heretika a bludára.

Takéto metódy, ctihodní bratia, a mnohé iné snád' ešte väčšie, ktorých vymenovanie by Nás dlho zdržalo a ktoré sú Vám dobre známe, Nás naplňajú trpkou a neustálou bolesťou, najmä keď sme povýšení na stolec kniežata apoštolov a hlavne pre iných sme povinní horieť horlivosťou za oslávenie Božieho domu. Poznávame však, na aké miesto sme postavení a že nestačí len oplakávať tieto mnohé zlá, ale že je nutné z celej sily a moci ich vyplieniť; obraciame sa preto na Vašu vernú pomoc a vyzývame Vás a Vašu starostlivosť, ctihodní bratia, na spasenie katolíckeho stáda, pretože Vaša príkladná cnosť a nábožnosť, ako aj opatrnosť a neúnavná starostlivosť, Nám posilňuje myseľ, áno v tom množstve prehorkej starostlivosti Nás naplňa príjemnou útechou. Náš úrad vyžaduje, aby sme pozdvihli hlas a nasadili všetko, aby divoký kanec nekazil vinicu a vlci netrhali stáda. Je našou povinnosťou naháňať ovečky na tie pastvy, ktoré jediné slúžia im k spásu a o ktorých neškodnosti niet žiadnej pochybnosti. Nech je od Nás vzdialené, milovaní, aby pri týchto nebezpečenstvách a útokoch pastieri zanedbávali svoje povinnosti a strachom porazení opúšťali svoje ovečky, alebo nestarajúc sa o svoje stádo, zotrvali v záhaľke a márnivosti. Nože teda v jednote Ducha o spoločnú vec, alebo lepšie povedané o vec Božiu, nech je proti spoločným nepriateľom spoločná starostlivosť, spoločná snaha nás všetkých o spásu všetkého ľudu.

To však najlepšie dosiahnete, keď ako to prináša so sebou Váš úrad, obrátite pozornosť na seba a na náuku, stále myslieť na tie slová: „že všeobecná Cirkev každou novotou sa ničí“⁵ a budete sa riadiť napomenutím sv. pápeža Agatha, že na platných ustanoveniach sa nemá nič meniť, nič uberať ani pridávať, ale ako slová tak aj zmysel sa majú zachovávať bez porušenia⁶. Odtiaľ potom vzíde nedobytná pevnosť jednoty, ktorá je založená na tomto stolci sv. Petra ako svojom základe, aby tam odkiaľ úžitky svätého spoločenstva plynú, tam tiež "všetci mali ohradu aj bezpečnosť aj prístav pred každým vlnobitím, aj poklad dobrých vecí bez počtu a konca"⁷. Vy teda buďte čo najstarostlivejší, aby ste prekazili drzosť tých ľudí, ktorí sa snažia porušiť práva tohto Svätého stolca alebo prerušiť spojenie Cirkvi s Petrovým stolcom. Preto vzbudzujte u veriacich pravú dôveru a úprimnú úctivosť k tomuto Petrovmu stolcu a volajte so sv. Cypriánom: "Ten, kto opúšťa Petrov stolec, na ktorom bola Cirkev založená, sa falošne domnieva, že je súčasťou Cirkvi."⁸

Na to ste povinní vynakladať svoju snahu a bdieť, aby bol strážený poklad viery v tomto veľkom spolčení bezbožných, preto práve teraz cítime bolesť, že ho chceli ukradnúť a uviesť do skazy. Pamätajte na to, že súd nad čistotou učenia, ktorým sa majú sýtiť národy, ako aj správou a riadením celej Cirkvi, prináleží

⁵ S. Celest. PP. Ep. 21 ad Episc. Galliar.

⁶ S. Agatho, PP ad Imp. Apud Labbe. Tom. 11, pag. 235. Ed. Mansil

⁷ S. Innocenc. PP Ep. 11 plud const.

⁸ S. Cypr. De unitate Eccles.

rímskemu pápežovi, "ktorému je daná plná moc od Krista, nášho Pána, aby pásol, spravoval a riadil všeobecnú Cirkev", ako jasne vyhlásili otcovia na florentskom koncile.⁹ Povinnosťou jednotlivých biskupov potom je zachovávať vieru k Petrovmu stolcu, sväto a svedomite strážiť poklad viery a ak je na nich, pást stádo Božie. Kňazi podriadte sa biskupom, považujte ich - podľa slov sv. Hieronýma - za rodičov svojich duší.¹⁰ Kňazi nikdy nesmú zabúdať, ako sa zakazovalo už v najstarších cirkevných ustanoveniach, aby vykonávali službu a prevzali úlohy vyučovania a kázania „bez povolenia ich biskupa, ktorému bol ľud zverený. Od biskupa sa bude žiadať počet za ich duše."¹¹ Nakoniec buďte uistení a presvedčení, že každý jeden, kto by čokoľvek proti uvedenému poriadku podnikal, tak ten čo je s ním, ničí a podkopáva aj cirkevné ustanovenia.

Bolo by potom hriechom zmýšľanie a priečiacim sa úctivosti s akou sa majú cirkevné zákony prijímať, keby sa niekto osmelil zavrhnovať zavedený poriadok v Cirkvi, ktorý obsahuje v sebe úkony svätých tajomstiev, pravidiel mravov, základy práv Cirkvi, ako aj ich služobníkov, a to v zajatí nezmyselných domnienok, alebo ho ohovárať, akoby odporoval nejakým základným zásadám prirodzeného práva, alebo ho obviňovať z neúplnosti a nedokonalosti, alebo ho chcieť podriaďovať svetskej moci.

Pretože však podľa učenia tridentských otcov je ustanovené, že Cirkev bola vyučená Ježišom Kristom a jeho apoštolmi a dosiaľ si berie poučenie z Ducha Svätého, ktorý jej poskytuje všetku pravdu¹², je potom nerozumným počínaním a najväčším rúhaním keď sa tvrdí, že Cirkev potrebuje obnovu a akési obrodenie, aby sa zachovala vo svojej celosti a v raste, ako by si bolo možné myslieť, že by mohla podliehať nejakým pokleskom alebo zatemneniu alebo iným podobným nedostatkom. Pri takejto snahe smerujú novátori k tomu, aby bol položený základ novým ľudským ustanoveniam, a potom by to vyústilo v to, čoho sa hrozil sv. Cyprián, totiž aby tá vec, ktorá vzišla z Boha, sa stala cirkvou ľudskou¹³. Nech potom ten, ktorý o niečo také usiluje, vezme do úvahy, že podľa svedectva sv. Leva jedine rímskemu pápežovi je zverená správa cirkevných ustanovení a že teda jemu prislúcha a nie ktorémukoľvek inému človeku, aby robil závery o ustanoveniach zdedených a prevzatých od Otcov a podľa toho, ako píše sv. Gelas¹⁴ aby bral do úvahy kanonické rozhodnutia a menil pravidlá uložené predchodcami, aby po starostlivom uvážení boli povolené úľavy, aké okolnosti časov činia potrebnými na prospech Cirkvi.

Obzvlášť potom chceme podnietiť Vašu stálosť vo viere ohľadom onoho hanebného sprisahania proti celibátu kňazského stavu, ktorý ako je Vám známe, sa denne rozmáha, keď sa v tomto snažení spojili falošní filozofi našej doby s niektorými členmi duchovného stavu, ktorí zabúdajúc na svoju hodnosť a úrad a podliehajúc lákaniu rozkoší, zašli trúfalo tak ďaleko, že na niektorých miestach sa verejne a opätovne odvážili predkladať vládcom svoje žiadosti o zrušenie tohto presvätého ustanovenia. Nechceme Vás však zdržovať dlhými rečami ohľadom tohto ich hanebného úsilia, ale dôverujúc radšej vo Vašu vieru, nariadujeme, aby ste sa snažili podľa predpisov svätých kanonických pravidiel z celej svojej sily v úplnosti tento dôležitý zákon zachovávať, chrániť a obhajovať ho pred strelami odvášal' naň dorážajúcimi.

Ďalej potom počestné sobášne kresťanských osôb, ktoré apoštol Pavol nazýva veľkou sviatosťou v Kristovi a v Cirkvi¹⁵, vyžadujú našu spoločnú starostlivosť, aby o sviatosti manželského stavu a o jeho nerozlučiteľnosti sa nič falošné neverilo alebo snád' aj neuvádzalo. Už Náš predchodca blaženej pamäti Pius VIII. Vám starostlivo túto vec vložil do srdca vo svojom liste k Vám; avšak nepriatelia nepoľavili vo svojom počínaní. Patrí sa teda, aby ľud bol náležite vyučovaný v tom, že riadne uzavreté manželstvo nemôže byť

⁹ Conc. Flor. Sessa. 25 In definit. Apud Labbe. Tom 18, col. 528, edit. Venet

¹⁰ S.Hieron. Ep. 2. ad nepotí. A 1. 24

¹¹ Ex Can. Ap. 38 Apud Labbe. Tom 1. pag. 38. Edit Mansle.

¹² Conc. Triedy. Sessa. 13. dec. De Eucharist. In ProE.

¹³ S. Cypr. Ep. 52, Edit Baluz.

¹⁴ PP in Ep. ad Episc. Lucania

¹⁵ Hebr. 13,4

rozviazané a že Boh osobám spojeným manželským zväzkom ukladá v tomto živote stále spoločenstvo, ktoré nemožno rozlúčiť inak ako smrťou. Ak máme na mysli, že manželstvo je pripočítané k sviatostiam, a preto patrí do cirkevnej správy, nech majú pred očami zákony ustanovené Cirkvou a vzťahujúce sa k nej a sú im svedomito poslušní, pretože na ich plnení potom záleží sila a stálosť riadneho udržiavania manželských sobášov. Snažte sa, aby žiadnym spôsobom a v ničom sa nepovoľovalo niečo, čo by odporovalo svätým kánonickým ustanoveniam a bolo proti uzneseniu cirkevných snemov, dobre zvažte, že k nešťastným koncom prichádzajú také manželstvá, ktoré sa uzatvárajú buď proti cirkevným nariadeniam alebo bez predchádzajúceho zmierenia s Bohom (t. j. svätokrádežne) alebo iba z telesnej rozkoše, keď totiž ani na samu sviatosť, ani na jej tajomstvo a jeho význam, snúbenci nehľadajú.

Teraz obraciame zreteľ k inému hojnému prameňu všetkých týchto ziel, ktorými v tomto čase vidíme sklúčenú Cirkev, a k Nášmu zármutku, konkrétne k indiferentizmu alebo ľahostajnosti vo viere. K onej mylnej domnienke, rozšírenej na všetky strany skrze klam bezbožníkov, že totiž vyznávaním ktoréhokoľvek náboženstva je možné získať večnú spásu duše, len keď človek usporiada svoj spôsob života podľa pravidiel spravodlivosti a mravopočestnosti. V tomto tak jasnom a do očí bijúcom omyle Vám bude možné bez veľkej ťažkosti tento zhubný blud odvrátiť od ľudu zverenému do Vašej starostlivosti. Nech sa teda zhrozia apoštolského výroku: "Jeden je Boh, jedna viera, jeden krst."¹⁶ tí, ktorí si myslia, že z každého náboženstva môže viesť cesta do prístavu večnej blaženosti a nech uvážia Spasiteľove slová, že sú proti Kristovi ak nie sú s Kristom¹⁷ a že nešťastne rozptyľujú, pretože s ním nezhrmaďujú, a teda "zaiste na veky zahynú, keď sa nebudú držať katolíckej viery a keď ju nezachovajú úplne a v celosti"¹⁸. Nech počujú sv. Hieronýma, rozprávajúceho ako vždy a vytrvalo dohovárať každému, kto ho chcel privábiť na svoju stranu, vtedy keď sa Cirkev schizmomou roztrhla na tri časti: "Ten kto je za Stolicu Petrovu, ten je za mňa."¹⁹ Avšak márnou nádejou by sa opájal schizmatik, ktorý by spoliehal na to, že aj bol umytý vodou znovuzrodenia. Vhodne by mu odpovedal sv. Augustín: Tú istú podobu má aj haluz odrezaná od vínneho kmeňa; čo však prospeje podoba, ak si neberie život z koreňa?²⁰

Z tohto nečistého žriedla ľahostajnosti v náboženstve plynie ono prevrátené a bludné učenie, nech nepoviem pominutie všetkých zmyslov, že totiž každému sa má dovoliť a vydobyt' sloboda svedomia. Tomuto zhubnému bludu kliesni cestu ona úplná a neobmedzená sloboda v myslení, ktorá sa šíri na skazu Cirkvi a ľudu. Dokonca niektorí sa s náramnou nehanebnosťou osmelujú hlásať, že odtiaľ môže pochádzať aj prospech pre náboženstvo. "Ale smrť duše je horšia ako sloboda v omyle"²¹ povedal by sv. Augustín. Ak sa povolia opraty udržiujúce ľudstvo na chodníkoch pravdy, lebo aj bez toho majú ľudia sklón k zlému, potom je naozaj otvorená "bezodná jama", z ktorej videl sv. Ján vychádzať dym zatemňujúci slnko a z toho dymu vychádzajúce kobyľky na celú krajinu.²² Odtiaľ prichádza táto zvrátenosť myslí, odtiaľ skaza mládeže, odtiaľ to, že sa medzi ľuďmi, pohrda posvätnými vecami a svätými zákonmi, jedným slovom odtiaľ pochádza aj ten mor, ktorý je viac smrteľný pre štát ako akýkoľvek iný. Skúsenosti ukazujú, že už od najstarších čias krajiny prekvitajúce v moci a sláve, zahynuli v dôsledku tohto jediného zla, a to nezmyselnej slobody myslenia, slobody prejavu a túžby po novotách.

Sem tiež patrí ona sloboda tlače, hodná všetkej kliatby a škaredosti, aby sa vydávali akékoľvek spisy a šíрили medzi ľuďom a túto slobodu sa niektorí opovažujú tak nehanebne žiadať a obhajovať. Hrôza nás preniká, ctihodní bratia, keď pozorujeme aké znetvorené učenie, áno skôr aké bludné omyly sa na nás valia, ktoré sa široko ďaleko šíria v nesmiernom množstve kníh, brožúr a spisov, na pohľad síce nepatrných, ale

¹⁶ Efez. 4,5

¹⁷ Lk. 11, 23

¹⁸ Vyznanie sv. Athanasia

¹⁹ S. Hieron. Ep. 58

²⁰ S. August. In Psalt. Contra part. Donat.

²¹ S. Aug. Ep. 166

²² Zj. 9,3

svojou zlomyseľnosťou tým závažnejších. K slzám nás privádza zneužívanie, ktoré z nich na tvár zeme vystupuje. Ó hľa: ešte sa nájdú ľudia tak nehanební, že neústupne tvrdia, že toto šírenie bludov býva vrchovato kompenzované v tej či onej knihe vydanej na obhajobu náboženstva a pravdy. Zaiste by bolo hriechom a proti každému právu, páchať veľký zločin len preto, aby sme mohli očakávať, že z neho vyplynie nejaké menšie dobro. Môže niekto rozumný povedať, že má byť dovolené verejné rozdávanie jedu, lebo tento niekedy poslužil ako prostriedok, ktorý pomohol tomu či onomu dostať ho z rúk smrti?

Cirkev vždy podnikala kroky na zničenie epidémie zlých kníh. Toto bolo skutočnosťou aj v apoštolských časoch, veď čítame, že apoštoli sami spálili veľké množstvo kníh.²³ Stačí si prečítať ustanovenia piateho Lateránskeho snemu, takisto aj neskôr vydané ustanovenia nášho predchodcu blaženej pamäti Leva X., kde sa dáva napomenutie: „aby sa to, čo bolo zistené ako výhodné pre rozšírenie viery a šírenie užitočného umenia, nezmenilo na škodu a nebolo na ujmu pre spásu pravoverných veriacich.“²⁴ Na toto potom s veľkou starostlivosťou hľadeli aj otcovia z Tridentu a vo svojom spasiteľnom uznesení ustanovili liek pre tento neuh - totiž aby bol zhotovený index kníh, ktoré obsahujú falošné učenie.²⁵ „Musíme horlivo bojovať,“ hovorí vo svojom pastierskom liste Klement XIII., blaženej pamäti náš predchodca, „ohládne likvidácie škodlivých kníh, ako si to žiada samotná vec a plieniť z celej sily nákazlivý mor toľkých kníh; lebo je nemožné odstránenie samotných bludov, kým zdroje nespravodlivosti nezahynú v plameňoch a nebudú ohňom spálené a zničené.“²⁶ Je teda zrejmé, že táto Svätá stolica sa v priebehu vekov vždy snažila odsúdiť a odstraňovať podozrivé a škodlivé knihy a vytrhávať ich z rúk ľudí.

Opovážlivé, cti apoštolskej Stolice sa dotýkajúce a hojným pôvodom všetkého zlého medzi kresťanstvom je učenie a zmýšľanie tých ľudí, ktorí nielen odsudzujú cenzúru kníh ako nejaké príliš ťažké bremeno, ale vo svojej bezbožnosti idú až tak ďaleko, keď tvrdia a vyhlasujú, že takéto nariadenie odporuje ľudskému právu a pritom smelo odopierajú toto právo Cirkvi - vydávať a zachovávať svoje rozhodnutia.

Keďže, ako sme o tom informovaní, vo vydávaných spisoch sa rozširuje aj učenie zamerané na oslabenie povinnej vernosti a podriadenosti panovníkom a na vyvolávanie rozbrojov zo všetkých strán, je potrebné venovať osobitnú pozornosť tomu, aby neboli takou ľst'ou zvedené národy z pravej cesty. Spomeňte si všetci na apoštolovo napomenutie, že "neexistuje iná autorita okrem Boha a ktoré sú, tie sú Bohom ustanovené. Preto ten, kto sa bráni autorite, bráni Božiemu zriadeniu; a tí, ktorí to odmietajú, prinášajú sami sebe odsúdenie." Preto tak Božie ako aj ľudské zákony volajú proti tým, ktorí sa snažia o zradu a zmätok, aby vyhnali z ľudí dôveru v ich kniežatá a donútili ich k zvrhnutiu vlády.

A práve preto, aby sa taká hanba nestala, kresťania v dávnych dobách, hoci boli kruto prenasledovaní, predsa dosiahli veľké zásluhy u svojich panovníkov a pre blaho ríše, nezradili ich tam, kde sa to nepriečilo samotnému náboženstvu. Boli verní a prelievali za nich v bojoch aj krv, ako nám o tom podávajú dôkazy spisy. Sv. Augustín hovorí²⁷: Kresťanskí bojovníci slúžili pohanskému cisárovi, keď sa však jednalo o vec Kristovu, neuznávali nikoho iného, ako toho, ktorý je na nebesiach. Rozoznávali Pána večného od pána pozemského a predsa, z vôle večného Pána, boli poddaní aj pánovi pozemskému. To mal na mysli aj mučeník Maurícius, stotník v Thabanskom pluku, keď podľa správy sv. Eucheria odpovedal cisárovi takto: "Ó cisár, sme tvoji bojovníci, ale tiež sme - slobodne sa k tomu priznávame - služobníci Boží ... A hľa, ani to najväčšie nebezpečenstvo života nás nepodnieti k vzbure; hoci je zbraň v našich rukách, neprotivíme sa, pretože milšie je nám umrieť, než vraždiť."²⁸ Vernosť prvých kresťanov ku svojim panovníkom sa zaskvie

²³ Sk. 19

²⁴ Act. Conc. Lateran.V. sess. 10., kde je citovaná konšt. Leva X. Pozri aj predchádzajúce konšt. Alexandra VI. Inter multiplices, kde je o tom písané.

²⁵ Konc. Tridentský, zasadnutie 18 a 25

²⁶ List Klementa XIII., Christianae 25. Nov. 1766

²⁷ S. Aug. in Psalt. 124. n. 7

²⁸ S. Euch. apud Ruinart SS. MM de SS. Maurit. et soc. N, 4

tým jasnejšie, keď si spomenieme s Tertuliánom²⁹, že za vtedajších časov "na strane kresťanov bol aj počet i sila ľudí, keby sa chceli proti svojim nepriateľom postaviť na odpor." Sme ako včerajší" ďalej hovorí, "a naplnili sme všetky vaše kraje, vaše mestá, ostrovy, hrady, posádky, zbory áno aj tábory, aj kráľovský hrad, senát, verejné súdy ... Či by sme neboli schopní, neboli pripravení k jednotnému boju a keby nás bol aj menší počet, pretože tak ochotne sa vydávame na smrť, keby podľa nášho učenia nám nebolo dovolené radšej od iných smrť prijímať, než by sme sami zabíjali? ... Keď u vás tvoríme také množstvo, keby sme sa vytrhli a odstahovali do nejakého vzdialeného konca sveta, určite strata toľkých obyvateľov by uvalila hanbu na vaše panovanie a spustnosť krajov by vás najviac pokarhala. Nepochybne by vás vystrašila vaša osamelosť ... boli by ste si museli hľadať ľud, nad ktorým by ste panovali, zostal by vám väčší počet nepriateľov než obyvateľov: teraz však máte menší počet nepriateľov pre množstvo kresťanov."

Tieto vynikajúce príklady pravej poddanosti kniežatám, aké nutne museli vyplývať z najväčších prikázaní kresťanskej viery, sú skutočným obvinením ohyzdnej drzosti a bezbožnosti týchto dnešných ľudí, ktorí dychtiaci po rozpustilej slobode, vzdorujú každému poriadku, celkom sa rozhodli pre to, aby všetky práva v krajine oslabili a vyplienili, aby pod rúškom slobody uviedli ľud do svojho područia. K tomu zaiste smerovali nezmyselné rady a zločiny Valdenských, Bekharta, prívržencov Wickleffových a iných synov podobných Beliáovi, ktorí boli a sú vredmi a hanbou ľudského pokolenia, za čo boli často postihnutí kliatbami tohto apoštolského Stolca. Iste zo žiadnej inej príčiny nevynakladajú všetko svoje úsilie títo podvodníci, než aby plesajúc s Lutherom boli šťastní, že sa od všetkého oslobodili; aby všetko dosiahli ľahšie a rýchlejšie a smelo sa dopúšťali všetkých možných nepravostí.

Nemôžeme ani predvídať šťastnejšie časy pre náboženstvo a ani pre vlády krajín z plánov tých, ktorí vehementne túžia oddeliť Cirkev od štátu a prelomiť vzájomnú zrodu medzi časnou svetskou autoritou a duchovnou mocou. Je zrejmé, že milovníci nehanbenej slobody sa tejto jednoty štátu a Cirkvi, po celé veky prospešnej pre ľud, tak obávajú.

Ale pri ostatných bolestivých príčinách, ktoré nás trápia, by ste si mali pripomenúť, že niektoré spoločnosti a zhromaždenia zrejme vytvárajú bojovú líniu spolu s vyznávačmi každého falošného náboženstva a kultu. Síce pod rúškom nábožnej horlivosti predstierajú zbožnosť, v srdci ale udržiavajú túžbu po novotách a snahu o rozšírenie rozbrojov. Vyhlasujú slobodu každého druhu, robia zmätky v krajinách a v Cirkvi a znižujú každú dôstojnosť.

Toto, ctihodní bratia, Vám píšeme síce s bolestným srdcom, avšak dôverujúc v Neho, ktorý rozkazuje vetrom a utišuje ich, aby ste pod štítom viery statočne bojovali boj za Pána. Vám zvlášť prislúcha stáť ako hradba na odpor každému vzpínaniu sa proti poznaniu Boha. Vytaste teda meč ducha, ktorým je slovo Božie a podávajte chlieb tým, ktorí lačnejú po spravodlivosti. Boli ste povolani ako usilovní robotníci do vinice Pánovej, to jediné vyhľadávajte, o to jediné sa starajte, aby bol vytrhnutý koreň každej horkosti na poli Vám zverenom, aby bolo udusené semeno nepravosti a aby potom mohli vyklíčiť radostné plody cností. Majte zvláštnu otcovskú lásku k tým, ktorí obetujú myseľ a srdce zbožným náukám a filozofickým štúdiám, buďte im učiteľmi a vodcami, aby z neopatrnosti nezablúdili z chodníka pravdy na cestu bezbožných, spoliehajú sa na silu svojho ducha. Pripomínajte im, že Boh je "nielen vodcom múdrosti, ale aj upravovateľom mudrcov"³⁰ a že je nemožné spoznať Boha bez Boha, ktorý mocou svojho slova učí ľudí poznávať Boha³¹. Je to konanie hrdého, áno skôr človeka blázna, ktorý schopnosťami ľudskej mysle skúma tajomstvá viery, ktoré prekonávajú každé chápanie a spolieha sa iba na vlastný rozum, veľmi slabý a nedostatočný vzhľadom na stav, v ktorom sa ľudská prirodzenosť nachádza.

²⁹ Tertul. in Apologetika. Cap. 37

³⁰ Múd. 7, 15

³¹ S. Ireneus Lib.14, cap. 10

Ostatne nech naši najmilší synovia v Kristovi, kniežatá a panovníci, tieto naše spoločné žiadosti smerujúce k prospechu Cirkvi a všetkých krajín, svojim slovom i skutkom podporujú, užívajúc moci, ktorá je im prepožičaná nielen k svetskému panovaniu, ale oveľa viac na ochraňovanie Cirkvi. Nech pozorne uvážia, že čokoľvek robia pre dobro Cirkvi, že to takisto slúži aj na upevňovanie ich moci a pokoja; že im má na srdci oveľa viac ležať prospech viery, než prospech ich kráľovstva, nech aj to majú na mysli, ako hovorí sv. pápež Lev, akým veľkým ziskom je, "keď ku korune im prepožičanej z Božích rúk bude tiež pridaná koruna viery." Keď boli postavení ako otcovia a opatrovníci národov, zjednajú im pravý a hojný pokoj, ak svoju starostlivosť obrátia zvlášť na to, aby bez porušenia zostalo náboženstvo a úcta k Bohu, ktorý vo výške bedier má na svojom šate napísané: "Kráľ kráľov a Pán pánov."³²

Abý však tieto naše úmysly dosiahli šťastného a požehnaného cieľa, pozdvihnime oči a svoje ruky k Najsvätejšej Panne Márii, ktorá má moc vyhubiť všetky herézy. Do nej skladáme všetku dôveru a ona je celou našou nádejou.³³ Kiež ona ráči stádu Hospodinovu svojim orodovaním vyprosiť v týchto nebezpečných časoch, aby naše snaženie, rady a rokovania došli žiaduceho účinku. O to vzývajte tiež v modlitbách a v pokore Petra, knieža apoštolské a jeho spoluapoštola Pavla, aby ste všetci stáli ako hradba tak, aby sa nezakladal iný základ než ten, ktorý je položený. Tešíme sa touto sladkou nádejou, dôverujeme, že zakladateľ a dokonateľ viery, Ježiš Kristus bude potešiteľom v Našich súženiach, ktoré tak ťažko na Nás doliehajú. S láskou Vám ctihodní bratia a do Vašej starostlivosti zvereným ovečkám odovzdávame apoštolské požehnanie ako znamenie nebeskej pomoci.

Dané v Ríme pri S. Márii Maggiore dňa 15. augusta na deň slávnosti Nanebovzatia preblahoslavenej Márie Panny, roku vtelenia Pána 1832, Nášho apoštolského úradu (roku) druhého.

Gregor XVI.

Zdroj:

<http://dielnasj.blogspot.com/p/mirari-vos-gregor-xvi.html>

<http://www.papalencyclicals.net/greg16/g16mirar.htm>

³² Zjav. 9, 16

³³ Ex S. Bernardo Serm. De nat. BMV § 7